

Januar 2008

Projektbeskrivelse

Behandlingskæde og klinik for selvmordstruede børn og unge i Region Sjælland m. pilotnetværk i Guldborgsund, Næstved og Vordingborg kommuner - til forebyggelse af selvmordsadfærd i aldersgruppen 0-18 år

Psykiatrisk Forskningsenhed, Psykiater Vordingborg, Region Sjælland
2008

Forskningsassistent og projektleder, cand. psych., MPH, Rita Fjeldsted
Psykiatrisk Forskningsenhed, Region Sjælland
Færggårdsvej 15, 4760 Vordingborg
Tlf. 5484 5616, sprfj@stam.dk

Formål

Formålet med projektet er at forebygge selvmord og selvmordsforsøg blandt børn og unge i Region Sjælland, startende med Guldborgsund, Næstved og Vordingborg kommuner, og dermed også at sikre disse børn og unge en bedre livskvalitet.

Erfaringen viser, at tidlig indsats i barndom eller ungdom betaler sig, fordi den har en præventiv effekt også i forhold til forekomsten af selvmordsforsøg og selvmord i voksenalderen. Studier påviser desuden, at effekten af selvmordsforebyggende behandling i udstrakt grad er sammenhængende med tilbuddets evne til at tilføre individet oplevelsen af, at der er muligheder for at få hjælp til at komme igennem den krise, som aktiverer selvmordstanker.

Projektets mål er i overensstemmelse hermed at etablere et tilbud, som imødekommer behovet for tidlig indsats og bibringer barnet/den unge håb gennem sikkerhed for tilbud om hjælp ved selvmordstrussel.

Der er i Storstrøms Amt set en betydelig stigning i antal tilfælde af selvmordsadfærd blandt unge i aldersgruppen 13-19 år, hvilket svarer til erfaringen på landsplan. På børneafdelingen, Nykøbing Falster Sygehus, har man de sidste 1½-2 år arbejdet med implementering af principperne fra sundhedsstyrelsens vejledning for sundhedspersonale "Vurdering og visitation af selvmordstruede" (2004) i henhold til manual udarbejdet af Lise Werner: "Børn og unge med selvmordsadfærd - Sikring af kvaliteten af sundhedspersonales kompetence i mødet med denne patientgruppe" (2005). På denne afdeling har man i løbet af samme periode oplevet en stigning fra tidligere nogle ganske få årlige indlæggelser på børneafdelingen med baggrund i medicinforgiftning og hængningsforsøg, til nu 44 indlæggelser over de omtalte 1½-2 år (heraf langt overvejende panodilforgiftning). På Selvmordscentret i Næstved, som ligger i tilslutning til Næstved Sygehus, har man i løbet af 2006 modtaget i alt 32 unge i alderen 13-19 år (28 piger/ 4 drenge), som har haft kontakt til skadestuen i forbindelse med selvmordsadfærd. Også her er fornemmelsen, at forekomsten er stigende, uden at det dog kan dokumenteres talmæssigt.

Dette svarer til registreringer fra Fyns Amt, hvor der er set en stigning i antal selvmordsforsøg blandt unge mellem 15-19 år over en 10-årig periode fra 66 i 1994 til 101 i 2003, hvoraf de unge piger tegner sig for den markante stigning, mens de unge drenge ligger nogenlunde på samme niveau over en årrække.

Den indsats, som projektet ønsker at tilbyde børn og unge, er med andre ord særlig relevant for unge piger i alderen 13-18 år, men vil med anvendelse af kun begrænsede yderligere ressourcer kunne sikre alle børn og unge op til 18 år adgang til benyttelsen af tilbuddet.

I det tidligere Storstrøms Amt er der i 2004 etableret et Center for Selvmordsforebyggelse, og man har i tilslutning hertil igangsat et projektarbejde med at bedre identificeringen af selvmordstruede hos praktiserende læge, samt forbedring af behandlingskæden for denne gruppe indenfor psykiatriens tilbud. Herværende projektansøgning skal ses som en parallel til det bestående projekt indenfor voksenområdet, bl.a. i erkendelse af, at Center for Selvmordsforebyggelse ikke kan give et adækvat tilbud til denne aldersgruppe, og at der savnes en indsats for at kvalificere den selvmordsforebyggende indsats på børn- og ungeområdet.

Projektet har 2 konkrete mål:

- 1) At give kommunerne et redskab til at skride ind tidligere og at højne kvaliteten i behandlingsarbejdet overfor unge selvmordstruede.*
- 2) At sikre en velfungerende behandlingsskæde, herunder at tilbyde kommunerne en værktøjskasse, et fast etableret kontaktnet og tilgang til faglig, mobil ekspertise, hvilket kan være med til at sikre ensartethed i tilbuddet til de selvmordstruede børn og unge.*

Selvmoedsforsøg forekommer til trods for stigningen relativt sjældent i den enkelte kommune, hvorfor der ikke på kommunalt niveau er etableret en ekspertise og fast praksis på området. Med de nye, større kommuner er tiden moden til en specialiseret praksis på feltet.

Man har i perioden 1999-2006 arbejdet med at etablere et sådant beredskab på Fyn, herunder projekt SELVFO-FYN, hvilket er konkretiseret i "Kommunepakken" (Juul Larsen & Clausen, 2006), og der ses gode erfaringer hermed.

Herværende projekt vil drage nytte af de indvundne erfaringer fra Fyn-projektet og søge at implementere en tilsvarende praksis i tidligere Storstrøms Amt, foreløbigt Guldborgsund, Næstved og Vordingborg kommuner, Region Sjælland, under hensyntagen til udnyttelse af eksisterende lokale tilbud og tilpasning til stedlig erfaringsdannelse på området.

Der vil i projektets gennemførelse være særligt fokus på, hvilke faktorer og forudsætninger, der sikrer og hindrer effektiv implementering.

Projektets indhold imødekommer således servicelovens § 19, stk. 2 og 3 omkring sammenhængende børnepolitik (herunder opsporing og tidlig indsats) og sammenhæng mellem instanser.

Udover elementerne i den fynske model søges i dette projekt samarbejde med de involverede kommuners folkeskoler med overbygning for at afholde temaformiddage i generalpræventiv øjemed. En medarbejder fra en af projektets interessenter, det tidligere Familiecenter for Sydsjælland, har stor erfaring i en sådan indsats. Ung-til-ung-metoden overvejes som alternativ.

Metode

En højnelse af kvaliteten i den selvmordsforebyggende indsats på børn- og ungeområdet vil i første omgang tage udgangspunkt i 3 af de nye storkommuner i Region Sjælland: Guldborgsund, Vordingborg og Næstved kommuner (med tilsammen over 185.000 indbyggere), der har vist positiv interesse for projektet, og i de institutioner på børn- og ungeområdet, som er placeret i disse kommuner eller i Region Sjælland syd. Desuden inddrages somatiske børneafdelinger og skadestuer på Næstved og Nykøbing Falster sygehuse.

Resultaterne tænkes senere udbredt til flere kommuner i Region Sjælland og dertil knyttede somatiske, sociale og psykiatriske tilbud til børn og unge i kommunalt og regionalt regi.

Projektet skal som middel til resultatopnåelse indeholde følgende elementer:

- Etablering af én lokal indgang til behandlingstilbud for børn og unge med selvmordsadfærd
- Sikring af, at centrale aktører og offentligheden er bekendt med eksisterende tilbud til selvmordstruede børn og unge, og hvor man henvender sig
- Etablering af velfungerende behandlingsskæde for selvmordstruede børn og unge
- Opbyggelse af kommunalt beredskab for håndtering af sager med selvmordstruede børn og unge
- Etablering af specialiseret forebyggende behandlingstilbud til særligt udsatte i form af en delvist mobil selvmordsforebyggende klinik
- Sikring af undervisnings- og supervisionstilbud til andre led i behandlingsskæden fra selvmordsforebyggende klinik

Centrale aktiviteter i projektet

Indhold i konkret projektplan:

Start, oplysning, PR:

- Videnssøgning på området, detaljeret projektplanlægning og opbyggelse af kendskab til grundlæggende parametre i senere aktiviteter.
- Introduktion af medarbejder til netværksdannelse og evalueringsovervejelser.
- Afholdelse af orienteringsmøde for centrale interessenter: Center for Selvmordsforebyggelse, Psykiatrisk Børn- og Ungecenter, Ungdomscenter Platangården, ledende personale ved somatiske børneafdelinger og skadestuer, ledende repræsentanter for B&U-afdelingen i Guldborgsund, Vordingborg og Næstved kommuner.
- PR-arbejde i kommunerne i forhold til at skabe interesse for projektet og udvælge relevante kontaktpersoner og emner til etablering af fagligt beredskab.
- Afholdelse af orienteringsmøde for og uddannelse af centrale medarbejdere i medvirkende kommuner, herunder kommende kontaktpersoner og specialister i det faglige beredskab.

Implementering og etablering

- Etablering af behandlingsskæde i form af indgåelse af samarbejdsaftaler mellem praktiserende læger, somatiske afdelinger, det kommunale beredskab, forebyggelsescenter, kommunale og regionale børn- og unge tilbud og psykiatrisk speciale.
- Etablering og drift af selvmordsforebyggende kliniktilbud med foreløbigt 2 deltidsansatte specialister, 1 psykolog og 1 socialrådgiver. Klinikens personale skal (sammen med projektleder og projektleder i sideløbende projekt "Behandlingskæder og Selvmordsforebyggelse" på voksenområdet) kunne tilbyde undervisning, supervision og konsulentbistand til kommunalt beredskab.

- Udarbejdelse og effektivering af elektronisk indberetningsformular fra somatisk skadestue og børneafdeling, samt fra kommunalt beredskab til klinik for selvmordstruede børn og unge.

Evaluering og formidling:

- Gennemførelse af afsluttende evaluering og formidling af resultater og evalueringsrapport til øvrige kommuner i Region Sjælland.

Delmål

Inden 30.6.2008:

1. Der skal være etableret samarbejdsaftale mellem områdets to somatiske sygehuses modtageafdelinger, kommuners børne-/familiecentre, klinik og øvrige centrale børn- og ungetilbud.
2. Der skal være et tilgængeligt tilbud uden ventetid til selvmordstruede børn og unge i en afstand af højst 25 km. fra den unges bopæl – bl.a. ved brug af mobil klinik.

Inden 31.12.2008

3. Tre af de nuværende syv kommuner i tidligere Storstrøms Amt skal have etableret samarbejdsaftale og beredskab efter projektets model for behandlingsskæde.

Ved udgang af projektet.

4. Iblandt unge piger – 13-18 år – ses en reduktion af selvskadende handlinger.
5. Der spores generel tilfredshed fra de fagpersoner, der samarbejdes med.

Forankring

Konceptet tænkes udbredt til samtlige kommuner i Region Sjælland, hvilket søges påbegyndt gennem formidling af afsluttende resultatevaluering.

Ved projektets afslutning udarbejdes en model for permanentgørelse og fortsat økonomisk drift i form af takstfinansieret, indtægtsdækket virksomhed. Der laves en økonomisk ”abonnementsaftale” mellem involverede kommuner og forebyggende kliniktilbud til selvmordstruede børn og unge i form af et årligt bidrag, som sikrer kommunen adgang til anvendelse af klinikkens tilbud om behandling og konsultativ bistand.

Klinikken forpligtiger sig desuden i denne aftale til at medvirke til vedligeholdelse af netværk, beredskabets uddannelsesmæssige kompetence og behandlingsskæden.

Samarbejde på tværs af sektorer

Projektet vil have en høj grad af fokus på samarbejdsformidlende arbejde mellem forskellige sektorer med kontakt til børn og unge i form af medvirken til netværksdannelse og vedligeholdelse heraf, samt gennem arbejdet med dannelse af faste og klart udmøntede samarbejdsaftaler mellem de forskellige implicerede led i behandlingsskæden for selvmordstruede børn og unge.

Der vil desuden være en nær tilknytning til sideløbende selvmordsforebyggende projekt, "Behandlingskæder og Selvmordsforebyggelse" indenfor voksenområdet i tilslutning til Center for Selvmordsforebyggelse i Vordingborg.

Formidling

Evalueringsrapport udsendes og formidles gennem mødeafholdelse til ikke-tilsluttede kommuner i Region Sjælland. Samme lægges på Center for Selvmordsforskningens hjemmeside.

Såfremt ressourcerne strækker hertil, vil der i projektet forsøges etableret kontakt og samarbejde med skoler og andre ungdomsinstitutioner omkring oplysende virksomhed omkring selvmord generelt og det konkrete selvmordsforebyggende tilbud.

Kvaliteten i projektet søges sikret gennem undervisning og konsultativ bistand fra projektledere fra SELVFO-FYN og projekt Behandlingskæder og Selvmordsforebyggelse i Psykiatrisk Forskningsenhed.

Der etableres en projektfølgegruppe med deltagelse af repræsentanter fra involverede institutioner og kommuner, projektleder, og en repræsentant for Psykiatrisk Forskningsenhed, hvorfra projektet er etableret.

.